

greppa näringen

Europeiska jordbruksfonden för
landsbygdsutveckling: Europa
investerar i landsbygdsområden

Rådgivningar och webbplatserna

Pernilla Kvarmo
Jordbruksverket

Vem utför enskild rådgivning?

- › Alla rådgivare som har gått introduktionskursen för nya rådgivare inom Greppa Näringen, ges varje år i november
- › Vi erbjuder kurser för rådgivare
- › Länsstyrelserna
 - › upphandlar enskild rådgivning och avropar med olika intervall
 - › kan även genomföra lite på egen hand
 - › kan ibland ställa högre kompetenskrav än vad vi anger i krav och rekommendationer

Vad styr innehållet i rådgivningarna?

-
- **Krav och rekommendationer i Greppa Näringen 2018-2020**
 - Finns alltid på hemsidan www.adm.greppa.nu/

-
- **Kokbok** under respektive modul

-
- **Köksbordsmaterial eller underlagsmaterial** också under respektive modul

Vid varje besök: Uppdatera rådgivningsplanen!

VERA grundkurs

Växtnäringsbalans 1(2)

År 2017 Alternativ 1

Växtnäringsbalans för hela gården

Skapat: 2017-08-07 Utskrivet: 2019-04-08

VERA grundkurs

SAMnr:

Typgård Mjolk

Telefonnr: 01236541

E-post:

138 ha åker, 15 ha naturbete

Totalt för gården, kg/år

	Kväve	Fosfor	Kalium
Tillförsel	23 183	1 197	2 044
Varav: kvävenedfall	745	0	0
kvävefixering	8 115	0	0
Bortförsel	-7 503	-1 481	-2 656
Differens	15 681	-284	-612

Per hektar

	Kväve	Fosfor	Kalium
Tillförsel	168,0	8,7	14,8
Varav: kvävenedfall			
kvävefixering			
Bortförsel			
Differens			

Jämförelsevärde, kg N/ha

Från växtodling

Basrådgivning

- Startbesök med växtnäringsbalans
- Upprepad växtnäringsbalans
- Uppföljningsbesök

Fältet

Kvävestrategi

Fosforstrategi

Grovfoderodling

Markpackning

Mullhalt och
bördighet

Översyn av dränering

Underhåll av diken

Precisionsodling

Test av mineral-
gödselspridare

Växtskydd

● **Kvävestrategi - 11Aa (utan stallgödsel), 11Ab (med stallgödsel)**

- Kvävestrategier i olika grödor
- Åtgärdsplan med
 - optimerad kvävegödsling, tidpunkter för bearbetning, ändrad växtföljd och stallgödselanvändning (11Ab)
- Beräkna utlakning av kväve före och efter åtgärder

● **Fosforstrategi - 11B**

- Diskutera risk för fosforförluster utifrån kartor, gödsling och topografi
- Fältvandring på riskfält
- Förändra fosforgödslingen
- Diskutera fördelning av stallgödsel och teknik för jordbearbetning
- Åtgärdsplan med kartor för minskat läckage och optimal gödsling

● **Grovfoderodling - 15A**

- Analysvärden på grovfodret ställs mot målsättningen
- Optimera skördesystem, växtnäringsutnyttjande och konserveringsteknik
- Gör en gödslingsplan för vallarna
- Kväveutlakningsberäkning för minst ett vallskifte
- Påverkan av föreslagna åtgärder på klimat och miljö

Fältet

● **Kvävestrategi på ekologiska gårdar – 11E**

- Både kvävestrategi och ogräshantering
- Två besök

Foto: Stina Olofsson

Foto: Mårten Svensson

● Markpackning - 12A

- Riskmoment beroende på jordart, tidpunkter för bearbetning, stallgödselspridning
- Titta på markstruktur i fält eller gör en genomgång av maskinerna
- Ändrade tekniklösningar och odlingsåtgärder för att minska risken för markpackning

● Mullhalt och bördighet - 12B

- Fokus på växtföljd, jordbearbetning och tillförsel av organiskt material
- Jämför nuvarande och minst en förändrad växtföljd på gården och kommentera
 - effekt på mullhalt
 - ekonomi
 - växthusgaser och kväveutlakning

● Översyn av dränering - 14D

- Fokus den egna gården
- Vattenproblem på några fält
- Kartor och planer behövs
- Förslag till åtgärder för förbättrad dränering och underhåll
- Juridik och växtnäringsförluster ska också belysas

● Underhåll av diken – 14U

- Fokus huvudavvattning - underhåll av rörlagda och öppna diken
- Ev. flera från markavvattningsföretaget med på genomgången
- Förslag på underhållsåtgärder för bibehållen produktion med miljöhänsyn

● Vattendragsgrupper - guide

Foto: Mårten Svensson

● Precisionsodling - 16A

- Varierad spridning av fosfor, kalium eller kalk med spridarfil utifrån markkartan
- Förutsättningarna för varierad kvävegödsling med hjälp av satellitkarta, CropSAT
- Diskutera ekonomi
- Inom detta område händer det mycket

● Test av mineral-gödselspridare - 16B

- Test av spridningsbilden
- Test av kantspridningsutrustning
- Hjälp att ställa in spridaren för jämn spridning

Foto: Mårten Svensson

greppa näringen

Fältet

● Växtskydd

Utförs av rådgivare som uppfyller kunskapskraven för kemiska bekämpningsmedel

● Säker hantering - 13A

- Mål att minska riskerna
- Rutiner för hantering av växtskyddsmedel
- Åtgärdslista med förslag till förbättringar

● Integrerat växtskydd - 13I

- Mål att minska beroendet av kemiska bekämpningsmedel
- Diskutera

Behovsanpassning, växtföljd, bearbetning, övervakning, prognosmodeller, svårbekämpade ogräs

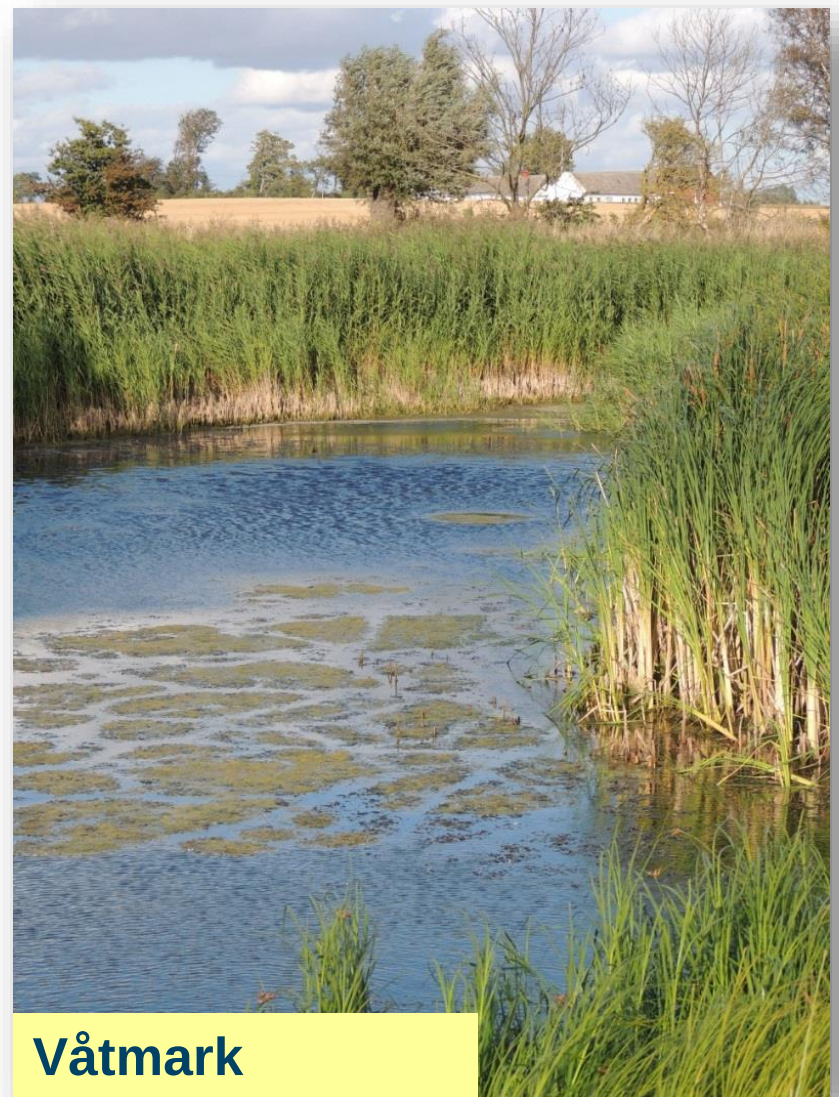
● Vattenskyddsområde - 13C

- Förslag på grödor utifrån begränsningar i användning av växtskyddsmedel
- Underlag för tillståndsansökan för vattenskyddsområde

Foto: Pernilla Kvarmo

● Våtmarksplanering - 14A

- Förutsättningar för våtmarker och dammar som samlar fosfor
- Huvudsyfte samla näring
- Skyddsvärda biotoper och motstående intressen
- Översiktlig bedömning av kostnader och möjlighet till finansiering
- Projekteringsarbete ingår inte

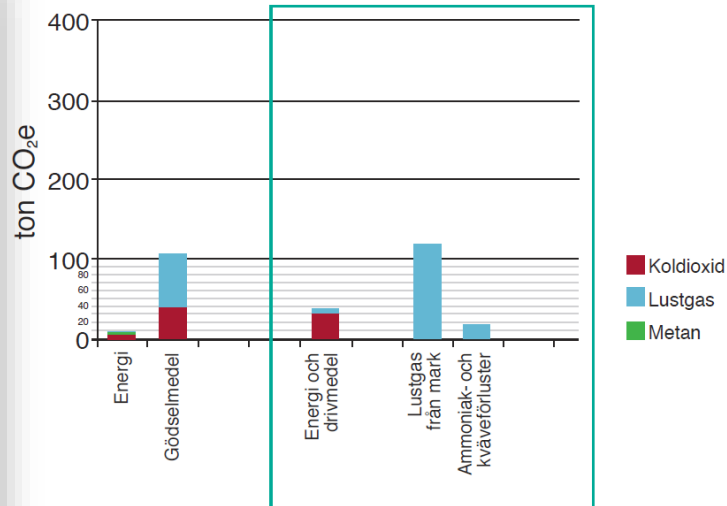
● Skötsel/ restaurering av våtmarker - 14B

- Våtmarkens tekniska funktion
- Våtmarken som näringsfälla
- Skötsel av vegetation
- Förslag till åtgärder

150 ha åker konventionell produktion med cirka 2/3 spannmål
Totalt utsläpp av växthusgaser: ca 275 ton CO₂e

Utsläpp vid produktion av insatsvaror före gården

Utsläpp vid produktion på gården

Klimatkollen Energikollen

greppa näringen

Rådgivning
2018-2020

Mjök, nöt och lamm

Utfodring

Betesstrategi

Energikollen

Klimatkollen

Bygg

Gris

Utfodring

Energikollen

Klimatkollen

Bygg

Europeiska jordbruksfonden för
landbyggsutveckling: Europa
investerar i landbyggsområden

Greppa Näringen har två webbplatser

greppa näringen

för rådgivare

➔ GNW-adm

Ange sökord

Rådgivning Vera Kurser Mallar Rådgivarnytt För rådgivare

För dig som är rådgivare

På sidorna under För rådgivare i Greppa Näringen hittar du relevant stöd i ditt arbete, information om rådgivning, kurser och kontaktuppgifter till rådgivningsexperter och andra medarbetare inom projektet.

Gå till För rådgivare

Europeiska jordbruksfonden för
landsbygdsutveckling: Europa
investerar i landsbygdsområden

www.adm.greppa.nu/ för
rådgivare

Räkna själv!

Välj hjälpmedel eller räknesnurra

Startsida

Våra tjänster

Åtgärder

Miljö och klimat

Broschyrer

Om Greppa

Ange sökord

Vattenrådgivning inom Greppa Näringsen

www.greppa.nu för
lantbrukare

Vattenrådgivning

Bättre kunskap om gräsensilage i mjölkproduktion

05 april 2019 – Att gå från två till tre ekördar i norra Sverige ökar mjölkproduktionen och foderutnyttjandet men minskar kväveutnyttjandet, enligt en ny avhandling vid Sveriges lantbruksuniversitet i Umeå.

Åtgärder för dig

...med mjölkgård

...med växtodlingsgård

Gå till Om Greppa, regionalt, hitta rådgivningsföretag

För att hitta rådgivare i ditt område

Hitta rådgivningsföretag

Hitta rådgivningsföretag

Här kan du söka efter vilka företag som utför rådgivning i ditt län. Du kan välja om du vill se vilka rådgivningsbesök ett företag utför, eller vilka företag som utför en specifik rådgivning. Börja med att välja ditt län, efter det filtrerar du genom att klicka på den rådgivning eller det företag som du är intresserad av.

➔ [Alla rådgivningsbesök som ingår i Greppa Nätverket.](#)

Södermanlands län

Rådgivning

Betesstrategi
Byggsplanering
Endags utfodringskontroll - mjölk/nöt
Energikollen - enskild rådgivning djurgård
Fosforstrategi
Grovfoderodling

Rådgivningsföretag

Associera Lantbruksrådgivning
HS Konsult AB
LRF Konsult Öster
Naturvårdsguppen Väst AB
Västgöte-Dreber - Gård Konsult
Växa Sverige, Mitt
VäxtRådgruppen

Så här gör du!

För att söka efter vilka företag som utför en viss rådgivning klickar du på det rådgivningsbesök du är intresserad av. De företag som utför den rådgivningen visas då i svart text, medan de andra företagen blir grå. För att se vilken rådgivning ett företag utför så klickar du på företaget. Om du vill börja om så klickar du på Rensa.

Rådgivarnytt

Här hittar du arkivet för Greppa Näringens nyheter för dig som är rådgivare.

2019-03-28

Ny version av Vera driftsatt

Igår driftsattes en ny version av Vera som heter 1.1.43.0.

2019-03-20

Kom med på kort introduktion till Greppa Näringen

Introduktionen vänder sig till dig som vill ha en kort överblick vad Greppa Näringen jobbar med och varför. Den ersätter inte introduktionskursen för nya rådgivare inom Greppa Näringen.

2019-03-20

Fel i stallbalansberäkningarna berör flera djurslag på alla gödselslag, inte bara sugor

Förra veckan skrev vi att Vera räknar fel på stallförlusterna i stallbalansen vad vi trodde och omfattar alla djurslag på alla gödselslag OM man har på samma gödseltyp.

2019-03-14

Fel i stallbalansberäkningen i Vera för sugor

Vi har upptäckt ett fel i stallbalansberäkningarna i Vera som gäller stallförlusterna på flytgödsel.

Rådgivarnytt

Vår viktigaste informationskanal
Prenumerera på det och
nyheterna!

Start > Rådgivning

Filtrera i rådgivningslistan

- ☐ Betesstrategi (1)
- ☐ Bördighet (2)
- ☒ Dränering (3)
- ☐ Energikollen (2)
- ☐ Foderstater, gris (2)
- ☐ Foderstater, nöt (3)
- ☐ Fosforstrategi (3)
- ☐ Grovfoderodling (1)
- ☐ Klimatkollen (2)
- ☐ Kvävestrategi (5)
- ☐ Precisionsodling (2)
- ☐ Stallmiljö (2)
- ☐ Startrådgivning (1)

Rådgivning

Välj en eller flera rådgivningar i filtreringslistan på denna sida för att hitta den eller de rådgivningar du letar efter.

14D

[Översyn av dränering](#)

14U

[Underhåll av diken](#)

[Vattendragsgrupper](#)

Start > Rådgivning > Underhåll av diken

Innan besöket, 14U

Under besöket, 14U

Efter besöket, 14U

Rådgivningsexpert

[Tobias Neselius](#)

 070-640 85 99

 tobias.neselius@hushallning...

14U | Underhåll av diken

Underlaget uppdelat på

- Innan besöket
- Under besöket
- Efter besöket

Praktiska Råd

Minska utsläppen av växthusgaser från stallgödsel

Går det att påverka hur mycket växthusgaser som släpps ut från hanterad stallgödsel?

Ja, det går det. Genom god planering vid spjällning och lagring av stallgödsel kan utsläppen minskas. Effektiviteten som ett minimalt utsläpp av växthusgaser.

Praktiska råd

Gödsla rätt med fosfor

Fosfor är ett viktigt näringsämne som även kan orsaka Gödsel vid rätt tidpunkt och anpassa gödselningen efter halt och grödornas behov. Då får du bäst effekt av gödligt som risken för förluster minskar.

Lär känna din jord genom markartering och f

För att kunna gödsla rätt behöver du veta hur mycket fosfor din svenska avlämning i P-AI-metoden för att markens fosfor. Ett inlämningssamt är den lagom att markens fosfor är 10 år. Du kan komplettera med att göra en fosforhaltens skiftnivå. Då r mycket då gödsel totals under en västförl på en viss skifte och mycket gödselarna för bort. På lång sikt kommer fosforhalten att i mer fosfor än vad gödselarna för bort. Har du hög fosforhalt är de markens förtärd och gödsel mindre än vad gödselarna för bort.

NR 27, 2018

Praktiska Råd

göteffektivisering lönar sig

Gå med i Greppa Näringen

Praktiska Råd

Tolkning av växt näringsbalans på grisgård

NR 192 2012

Praktiska Råd

Fånga fosfor!

Fosfor orsakar övergödning av Östersjön, sjöar och vattendrag. Det leder till algalblomning, döda bottnar och illaluktande badvatten. I det här praktiska rådet sammanfattar vi fem viktiga åtgärder för att minska fosforutsläppet från jordbruksmark.

Rätt åtgärd på rätt plats kan minska utsläppet av fosfor till omgivande vattendrag och förhindra övergödning så att kommande generationer också kan njuta av rent vatten.

Fosforutsläppet från åkermark i Sverige har minskat under de senaste 20 åren. Överskottet i fosforbalansen har minskat och är nu nära noll för landet i genomsnitt. Det har bidragit till att vattnet i jordbrukslandskapet innehåller mindre fosfor än tidigare enligt provtagning som görs av SLU. Det är goda resultat, men det betyder inte att allt vatten har god kvalitet. På många håll behöver det göras fler åtgärder för att minska fosforutsläppet från åkermark och enskilda avlopp.

En del åtgärder behövs på alla gårdar medan andra åtgärder bara passar på vissa. Att gödsel efter markkartan, vrida markstrukturen och se över dräneringen är åtgärder som är viktiga på alla gårdar medan till exempel strukturskallning, skyddszoner och våtmarker inte passar överallt. För att kunna göra rätt sak på rätt plats gäller det att förstå när, var, hur och i vilken form fosfor lämnar gården.

I detta praktiska råd beskrivs vi fem viktiga åtgärder som du bör ta ställning till och fundera på om de passar på din gård. Använd detta som en första checklista men diskutera gärna åtgärderna med en rådgivare från Greppa Näringen innan du bestämmer dig.

Nr 24, 2

- Goda råd för att minska fosforutsläppet
- Godsala inte med stallgödsel eller slam på jordar som redan är fosforrika.
 - Undersök möjligheten att bygga en fosfordamm på din gård.
 - Gynna markstrukturen genom att minska markpackningen, en bra växtföljd och strukturerad jordbruk vid behov.
 - Anlägg gräsbrevarna i skyddszoner längs vattendrag eller nära på tätter där du brukar ha erosion.
 - Se till att ha en väl fungerande dränering så gynnar du växtodlingen samtidigt som du minskar risken för fosforförlust.

Rådgivning 2018-2020

Praktiska råd

Fånga fosfor med en fosfordamm

En fosfordamm är ett bra sätt att fånga fosfor som är på väg med vattnet från åkermarken ut mot sjöar och vattendrag. Dessutom blir dammen ett bra ställe att lagga på gårdarna. Djur och växter som går till vattnet kommer att förtäta och utsläppa.

Fosfordammen är en effektiv metod för att fånga fosfor som är på väg ut från åkermarken.

Passar en fosfordamm på din gård?

En fosfordamm är en liten våtmark som är specialbyggd för att fånga fosfor. Den fosfordammen ligger på en åkermark, på en åkermark eller på en åkermark. Den fosfordammen ligger på en åkermark, på en åkermark eller på en åkermark.

En fosfordamm är en effektiv metod för att fånga fosfor som är på väg ut från åkermarken. Den fosfordammen ligger på en åkermark, på en åkermark eller på en åkermark.

- erosionsproblemet, vattnet blir grunt och ofta opålitligt
- skadade mark med jord som är källor till erosion
- speciell åkermark i marken (såg 7-11)
- mark med opålitligt rättnings

Så fungerar dammen

Vattnet som rinner från åkermarken strömmar upp i fosfordammen där det jordpartiklar och fosfor som är bundna till partiklarna hinner sjunka till botten. Partiklarna kan även buntas på de växter som finns i dammen. Dessutom tar växterna upp fosfor.

Fosfordammen ansvarar även för det fosfor som finns i vattnet. Det fosfor som finns i vattnet i fosfordammen som stannar kvar i fosfordammen och inte i åkermarken.

NR 25, 2017

SRHATT TÄNKA

- Fosfordammen är en effektiv metod för att fånga fosfor som är på väg ut från åkermarken.
- En fosfordamm är en effektiv metod för att fånga fosfor som är på väg ut från åkermarken.
- En fosfordamm är en effektiv metod för att fånga fosfor som är på väg ut från åkermarken.
- En fosfordamm är en effektiv metod för att fånga fosfor som är på väg ut från åkermarken.
- En fosfordamm är en effektiv metod för att fånga fosfor som är på väg ut från åkermarken.

KONTAKT LÄSARENS

En fosfordamm är en effektiv metod för att fånga fosfor som är på väg ut från åkermarken. Den fosfordammen ligger på en åkermark, på en åkermark eller på en åkermark.

En fosfordamm är en effektiv metod för att fånga fosfor som är på väg ut från åkermarken. Den fosfordammen ligger på en åkermark, på en åkermark eller på en åkermark.

Våra rådgivningsexperter hjälper rådgivarna

Helena Olsson Hägg

Agrotektbyrån, stallmiljö,
byggplanering och energikollen

Johan Gottfridsson

HS Konsult, markpackning

Johan Kullsand

HS Konsult, precisionsodling och test
av mineralgödselspridare

Lars Pettersson

MarkVäxt05, integrerat växtskydd
(IPM)

Linda Söderberg-Gradén

Rådgivarna Sjuhärad, betesstrategi

Michaela Baumgardt

HIR Skåne, startbesök och
växtnäringsbalanser

Sara Janbrink

HS Kalmar Kronoberg Blekinge,
våtmarker

Tellie Karlsson

HS Kalmar Kronoberg Blekinge,
kvävestrategi

Tobias Neselius

HS Konsult, dränering och översyn av
diken

Start > Kurser

Om kurser för rådgivare

Externa kurser

Kursdokumentation

Kurser

På denna sida hittar du kurser för rådgivare i Greppa Näringen. Du ser aktuella kurser och anmäler dig i via länkarna på respektive kurs.

[På sidan Om kurser för rådgivare hittar du information om hur du gör för att anmäla dig.](#)

Just nu får du inget svarsmejl på att du är anmäld till kursen så var observant när kursstart närmar sig. Då ska du få information via epost från kursledaren. Om du inte får det kontakta kursledaren eller [Pernilla Kvarmo](#) direkt.

Webbinarie Mjolk på gräs och biprodukter - miljö och ekonomi

SLU-projektet "Fortune - Mjolk på gräs och biprodukter" drevs 2014-2019. Hypotesen i projektet var att mjölkkor kunde utfodras med enbart grovfoder och biprodukter. På detta webinarium presenterar Maria Berglund, HS, och Mikaela Lindgren, SLU, projektet. För mer information om projektet och webinariet, se [här](#).